

ELŐFIZETÉSI DÍJ.
 helyben hához hordva:
 Egész évre . . . 8 frt.
 Fél évre . . . 4 „
 Negyed évre . . . 2 „

Hirdetéseket és aültéri közleményeket a kiadóhivatal mérsékelt árjegyek szerint számít.

Kiadó hivatal:
Nadasch, Muzsik és Partliss
 könyv- és könyvnyomtatás a városzház épületben, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

ZOMBOR és VIDÉKE.

TÁRSADALMI, KÖZMŰVELŐDÉSI és SZÉPIRODALMI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI DÍJ.
 vidékre postán küldve:
 Egész évre . . . 8 frt 60 kr.
 Fél évre . . . 4 „ 30 „
 Negyed évre . . . 2 „ 15 „

Hirdetéseket lapunk számára a fővárosi valamint minden nagyobb külföldi hirdetési irodák elvállalnak.

Szerkesztősegi iroda:
Szelencse 106. szám,
 hová minden a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.

Harmadik részletek nem fogadtatnak el. Kéziratok nem adóznak vissza.

Megjelenik minden héten kétszer: Vasárnap és Csütörtökön.

Szerkesztővel értekezhetni: naponta délelőtt 11 órától 12-ig.

Egyes szám ára: 10 krajczár.

Minden csütörtöki számhoz egy felívre terjedő könyvalakjában nyomott „regény-csarnok” csatolatik melléklet gyanánt.

Szerkesztői bemutató.

Midőn a zombori intelligencia néhány kiváló tagjának nagyrabecsült felszólítására s a kiadó áldozat-kész ajánlatára a „Zombor és Vidéke” szerkesztését elvállaltam, e határozatomban nem vezérelt sem önhiúság, sem elbizakodottság. Évek során át állok a sajtó szolgálatában s ez idő legnagyobb részét hírlapok mellett töltöttem. Állandó munkatársra voltam az „Ung.” a „Szegei Napló,” a Nagyváradon megjelent „Bihar,” „Szabadka” a „Szabadka és Vidéke,” „Szabadkai Közlöny” stb. vidéki lapnak, külmunkatársra a „Magyarország,” a régi és új „Pesti Hírlap” a „Magyarország és a Nagyvilág” stb. fővárosi lapoknak, szerkesztőttem a Szabadkán megjelent s általam újból megalapított „Bácskai Hírlap”-ot. A szimultárodalom terén tett csekély munkásságomról a fővárosi s vidéki sajtó útján tudomást szerzhett a közönség.

Mindezt csak azért tartottam szükségesnek felsorolni, mert a midőn Zomborban óhajtom folytatni szerény irodalmi munkásságomat, a nagyközönség egy viszáznak látszó ténnyel áll szemközt. T. i. való, hogy élöltem Zombor városi társadalmi viszonya, közigyel merőben ismeretlenek. Való, hogy ezuttal még nem lehetek kompetens tolmácsa a helyi közvéleménynek. Való, hogy a megyei ügyek s városi érdekeknek nem lehetek hű szószólója. Minderre azonban egyelőre nem is vállalkoztam. Hiszem, hogy rövid idő alatt beható tanulmányozás nyomán e téren is kellő siker-

rel működhetem. A sajtó ama feladatának lelkiismeretes teljesítésére, hogy mintegy ajka legyen a közvéleménynek, hogy híven képviselje a városi érdekeket, hogy a közhivatalokat, társadalmi s kulturális mozgalmakat befolyásolja, ellenőrizze, hogy tolmácsa legyen a független, önértékes meggyőződésnek, szószólója a közérzletnek: szerencsés voltam úgy helyben, mint Bács-Bodrogh-megyében minden helységében kiváló erőket megnyerhetni, s a jelen mutatvány-számomból láthatja a t. olvasó-közönség, hogy e tekintetben a legkényesebb igényeknek is képesek vagyunk eleget tenni.

Egyébiránt annyit előre is ígérhetek, hogy pártoskodásnak, előlételemből kifolyó vívódásoknak, meddő polemikáknak, egyszerű érdekeknek e lapok hasábjain tört nem nyitok. Ellenben ha jogos sérelmeket kell orvosolni, ha bármely intézmény ellen irányuló alapos rekriminációkkal óhajt valaki fellépni, s egyszerűval: ha a sajtó méltóságával összeférő érdekeket kell támogatni: ott lelkiismeretesen segítségkezt nyújtok. A revolver zsurnalisztikát utolom; de a sajtószabadság legnemesebb jogaink közé tartozik. Gondot fordítok arra is, hogy az olvasó-közönség minden rétegeinek hasznos s mulattató olvasmányal szolgáljak. E czélból állandó rovata lesz a „Zombor és Vidéke” lapnak „egy fővárosi hetikronika” ismertetésére a fővárosi mozgalmaknak. „Novella-tár” című rovata az ifjabb írói nemzedék jelesebb termékei számára. Tárca-czikkeink

helyi érdekek s aktualis jellegűek lesznek. Közleményeket csak ismertebb költőktől közlünk. Figyelem fordítatik a nevezetes irodalmi mozzanatokra valamint a helyi s vidéki nevezetes társadalmi mozgalmakra.

Ambitióink kivívni a nagyközönség elismerését és sem időt, sem semmimű áldozatot nem kimélnünk.

A jelen mutatvány-számmal veszi t. olvasó heti „Regény-csarnok” mellékletünket, mely „Asszonyok büne, férjek atka” című két kötetes regényemmel veszi kezdetét. A regény egy egész évi folyamot be fog tölteni s könyvalakban nyomatik.

Mindezekből láthatja a n. é. közönség, hogy vállalatunk oly alapokon áll, melyek a legvérmesebb kívánalmakat is kielégíthetik. S nem fog rajtunk mulni mindezeknél még sokkal nagyobb kedvezményeket is nyújtani. Elhöz azonban a t. közönség nagymérvű pártolása igényeltetik. Megvagyunk róla győződve, hogy előbb-utóbb ezt is kiérdemeljük. Kitarok s türelmesek leszünk. Megküzdünk ha kell közönséggel, sikra szállunk az előítélettel, s szemébe nézünk a roskarakt, avagy a netáni vetélykésnek.

Emnyiből áll az én szerkesztői bemutatóm.
 Zomborban 1881. évi december 16-én.

Müller Gyula
 a „Zombor és Vidéke”
 felelős szerkesztője.

A „ZOMBOR és VIDÉKE” TÁRCZÁJA.

Sihenső órákban.

I.

Csak az seng dalomban,
 Amit elgyászoltam —
 S a minék ööltem,
 Csak az seng dalomban.

Csak a mit átítem
 Szívemben, lelkebben;
 Csak a mit szívemből
 S lelkebből szorítottam.

As évek csak mulnak,
 És a fant csak seng;
 — Szívemből, lelkebből
 Halálilig szorítottam!

II.

Dés lepi a fákat, dés lepi a házat,
 Dés lepi a — fímet
 Manem azét tartom, hazjaim hóst tartom
 És szorítottam.

A napokból hét less, hónapokból év less,
 S így van igazán jól!

Minden így jó azta: himbélből a róssa,
 Felcsig a — lányból.

As én ifjúdagom, szép tavasz-világom
 Jova tünt már régen!
 Deálja hol van? Előls hazomban.
 Itt a — feleségem.

S folyjanak az évek, változók az élet,
 Nem változom ám én!
 Kezdeném csak újból: a lánykosszorból
 Ért választanám én.

Lepje dés a fákat, lepje dés a házat,
 Lepje dés a fímet:
 Én szorítottam, s benne csak ast tartom
 És szorítottam.

III.

Ha meghalok, ha eltemeték,
 Ha el lessok feledve már:
 Asét fog élni itt is lelkelem.
 — Oh mert fiamban, gyermekemben
 Énemnek folytatása vár!

Lám, már kinétt az anyasébből,
 Már fut, szaladgál szüntelen;
 De csak megtér az — anyasébe.
 — És észét vátem észkölle
 As én kis, anyás gyermekem!

S látod, miként figyel csajja,
 Mit a madár elszeg neki?
 Hogy csatant a pitypalatysa,
 Ha a fücszecske elszorítja . . .
 Oh látod: a dall hogy szorítja?

Észelme mind, de mind hasonl!
 Ah! sejtí szívem, tudja más,
 Hogy itten is feltámad lelkelem . . .
 Hiszem, hiszem, hogy gyermekemben
 Énemnek folytatása vár!

Dömötör Pál.

Egy boldog házaspár.

(Regényes képlenség a la français.)

— Barátom, te zsurnaliszta vagy, te újságot chezt
 — Nos?
 — Szolgálhatok egy rendkívül érdekessel? Lehet
 toleg új és hiteles.
 — Elő vele szaporán!
 — Válogény vagyok.
 — Milyen forrásból tudod? — Ah ugy! Gratu-
 kállak! — Es a menyasszony?
 — Ez boszantó. Egy tourban már a huszadik vagy,
 aki gratulál, mielőtt a menyasszonyom után tudako-
 zódnék.
 — Tehát?
 — 300,000 frt készpénzben.
 — Ah, boldog halandó.

Az új év küszöbén állunk. Ismét egy év pergett le társadalmi életünk fölött. E társadalom fölött, mely minden ízében fájó sebeket hord. E sebek sajnálnak már évek óta s a korszellem, a társadalom legkatharatób orosa, még vajmi kevés sebire tudott gyógyírt, balsamot találni. S miért? Mert a sebeket az előítélet, a tudatlanság, a rossz akarat ütötte. A mostoha viszonyok csak közigazgatási, ipar s kereskedelmi állapotainkat tehettk aggasztóvá, ellenben az előítélet felemelte öklét s hatalmas esapást zúdított a vallási érzületre, a tudatlanság szitokra fakadt, s becsmérlete a tudatlanság szitokra fakadt, s becsmérlete az embereket faj s származásuk miatt, a rosszakat pedig kárörvendőleg szítá a föl-fölbölgő tüzet. És szembökt a civilizáció óriási mozzanataival ez a látvány megdöbbentő. Mi ember ember hátán összezsufolva egy világvárosban, békés egyetértéssel működik közre a világbéké magasztos munkájában, — addig egy gyér népességű város polgárai meddő tusát támasztanak egymás között, szítanak gyűlölséget, mely soha se teremt, mely öröké csak rombolni vágyik.

Pedig az embenség óriási harczaiban mindig csak előre lépett.

A patriarchalis társadalmat leküzdté a theokrátikus társadalom. Ennek sötét jármát lerázta a feudalis társadalom.

A kard uralmát egyesíté a monarchia eszméje. S egy vérözön mosta le az ökoljog gyalázatát, megteremté a nemzetiségi társadalmat.

E társadalommal állunk jelenleg szemközt, Európa már túlhaladta azt is, s rég élvezi a gazdasági társadalom áldásdús gyümölcsét. Mi azonban még a nemzetiségiben vagyunk.

A kosmopolitikus eszmék nehezen fogamzanak meg a magyar szívekben. Pedig elvégre is gyoznai fognak. A higgadt szemlélo látja a multból a jövőt s csak fájdalommal tapasztalja, hogy mily nagy véradót követel a jövő a jelenét.

A mi társadalmunknak e véradóból nyagban kijuttott. Áldozatul kérte a békés egyetértést, a polgárok egymás iránti bizalmát.

Vajon mikor adja ezt vissza a jövő? . . .
Polgártársak! A jövő érdekében szüntessétek meg a sűrűlódásokat! Az új év küszöbén erős fogadalommal állapodjatok meg abban, hogy ezentuli fűradósáitok nem a faji s vallási túrelmetlenség előmozdítása lesz — ellenkezőleg: az egymás iránti

honfiai ragaszkodás, békés összetartás, testvéri szeretet.

Legyünk a jövőben testvérek!

Feladjuk el faji jellegünket, feledjük el a vallást!

Legyünk mindannyian honfiak, tiszta szívűb, meggyőződésből, de érdekeinket előmozdítása céljából is . . .

Polgártársak! A nemzetiségi társadalmat kell, hogy felváltsa az áldásos és békés gazdasági társadalom!

Nemo.

Magyarország és a külföld.

Budapest, decz. 12.

Nem szándékozom magasabb politikába bocsátkozni, hanem inkább társadalmi szempontból szólni a sajtószerű viszonyról, melyben hazánk a külfölddel szemben áll. Főkép kulturális törekvéseink, s az utóbbi időkben e téren elért sikerünknek a külföldön való terjesztéséről akarok szólni.

Hazaflas örommel konstatálhatjuk, hogy nemzetünk a kultura terén néhány év alatt hatalmas eredményeket vitt ki. A tudomány és művészet terén alg rendelkezni multta. A filozófiai, természettudományi történelemben nekünk vajmi kevés szereplő van, s a szépirodalmi terén is csak oly művekrol szólhat saját irodalomtörténetünk, melyek sajtószerű jellegűek fogva ideszorultak a haza földrajzi határai közé anélkül, hogy utat találhattak volna a külföld felé. Hirlapirodalomunk alg volt, és számos jelesnek csak az általk teremtett körökben érvényesítették nagy feladatukat. Nem volt utja, esatörnjája kulturális törekvéseink elterjedésének a külföld felé; de ösztönte megváltva: alg volt valami, ami e esatörnjéken a külföldre kimehetett volna, hogy ott valami különös méltánylást szereszt volna saját haladásunknak. Ez történetünk a kulturális törekvések terén!

Ami 1843. óta történt, azt még bátran jelennek mondhatjuk. Az 1848-ik események felhívták Európa figyelmét reánk, de csak politikai szempontból; az e korszakot követő nyomorult állapot meg nagyobb kárunkra volt. Alg jelentkezett valami produktívitas, mely a külföld méltánylását kivívhatta volna akkor is, ha a sziereplés és törekvések eredményei teljes objektívással elbírálhatók lettek volna a külföld előtt. De szándékom lévén inkább arról szólni, hogy jelen kulturális törekvéseinket mino szemmel nézik a külföldön, s mino uton módon lehetne talán az alárendelt — és meg nem érdemelt — helyzetet javítani; átterek e tárgyra.

Elöre bocsátottam, hogy Magyarországon a kulturális törekvések most elég kedvező állapotban vannak. Ki tagadná, hogy tudomány és szépirodalmunk, a hirlapirodalom és művészetek különféle nemei elég dícséretesen virágoznak nálunk; hogy daczára a pessimistikus feljádulásoknak, pár évtized alatt igen nagy haladást tett a nem-

zet! A közművelődés erősen halad, művészeti erőnk izmosodnak, s a hirlapirodalom terén különösen hatalmas vívmányokat eszközöltek némelyek. Vannak naplajaink, melyeket Európaszerzte ismernek; tudományos, közművelődési, szépiészeti intézeteinkben kitűnő erők működnek. Jelesek dolgoznak, fíradnak — és nem is eredménytelenül — szóval: a haladás zászljaja alatt e nemzet is előre tör az általános túkélyesület nagy ezlja felé — és mégis a külföld alg ismer, vagy jobban mondva alg akar ismerni bennünket! En csak kulturális törekvésekrol szólók. Hogy nemzetünk szerenségetlen közigazgatási viszonyokkal küzdve, óriási terheket czipel, s ez megbénítja az általános vagyonosodás felé való haladásában, arról nem szólók most; ez nem tartozik tárgyamhoz; politikai állapotunk misériáival és azoknak okáival ezuttal nem foglalkozom.

Minden jóra való törekvésünk kárba vész, a külföld nem vész tudomást arról, hogy jmk vagyunk, hogy küzdünk, harcolunk, s kulturális törekvéseink elismerést érdemelhetnének. Honnan van ez? . . .

Nem teremtettünk eddigelé esatörnyt, melyen a magyar nemzet tevékenysége és tevékenységének eredményei a külföldre kifolyhatnának. És köztünk meg a tulajdonképeni külföld között egy olyan elem van, mely nem engedi magán keresztül szivárogni a magyar kulturális törekvések híreit, vagy eredményeit. Ez a rettentően elem Béc és a németek. A külföld minket Bécs útján ismer, és minden leheto alkalommal, minden leheto eszközzell igyekszik ártani nekünk. Impertinens gyűlöködséssel mázolja feketére a bécsi sajtó minden jóra való törekvésünket, s teljes erővel tolja magásra azt a sziklafelet, melyen a mi hírünk és nevünknek keresztül kellene hatolni, hogy a külföld előtt ismeretesekké legyen.

Ezt a falat kell keresztül történni; még pedig komoly aktív szerepléssel! Nem szavakkal, nem hazai hirlapi cikkek, oléső portékával; nem füres szidalmakkal és partikuláris, közönséges eszmékkel, hanem olyan dolgokkal, amilyeneket a külföld is méltányolni fog. Positiv adatok kell a külföldnek nyújtani; olyanokat, amik minden hazai reklám nélkül is elismerést vívnek ki a nemzet számára! Gondoskodni kell arról, hogy nemzetünket olyanok ismerék a muvelt külföldön, mint amilyen valóban! Némely bugzó hazait azt a rossz, ezelőtt nem vezetö, naiv eljárást kultiválják, hogy a külföld előtt ézig magasztaltják Magyarországot, s olyan képet adnak róla, melyet a muvelt külföld el nem bízhet egy előtte eddig elé félg-meddig ismeretlen nemzetrel. Hazai műveinket émelegyös, mézes dícsérődiákkal teljes reclamizkikket kíséretében adják át a külföldnek többnyire rossz fordításban. Ezek bizony nem használhatk semmit. Akadnak magyar, tudósok, akik német folyóiratokba igen jeles dolgotokat küldenek föl — a muvelt külföld előlvasza Ottó Hermann, Gusztáv Heinrich Franz P u l s z k y stb. jeleseink neve alatt meglejten cikkekkel; hanem e kaczagányos nevekrol ugyan korántsem tudja meg, hogy ezek a derék urak a magyar hazának hü polgárai és a magyar műveltség terjesztői. Vagy fírdítanak — de hogyan? Petöfi és Jókai nagyobbak voltak a németek előtt addig, míg a silány fordításokból

— Nem látod, milyen ábrándozóvá lettem?
— És a hozomány, illetöleg, —
— Bagatell. Kicsiny, szöke. Helyesebben barna.
Ha jól emlékezem: Katicézának hívják.
— Egyéb ismertető jelei?
— Ostoba.
— Ez már az ostobaságban határos szerencse.
Katica kisasszony ezalatt bessengeti komornáját.
— Te ördöngös teremtés! Tudod-e, mi az: országgyűlési képviselöné? No hát: nagyságos asszony. Mondd utánam: nagyságos asszony!
— Nagyságos asszony!

— Egy kissé gyorsabban. Jól van. Magammal viszlek az új rezidenciába. Menj el gyorsan a válogenyemhez. — Igenn Flóriának hívják, lakik Sándor utcaza, Parlament, előnöki székrol jobbra — mondj meg neki, hogy legfőbb kivánságom, miszerint egybekelédünk után legfeljebb egy hónappal a király személye körüli miniszterre neveztesd ki.

A komorna eltávozik a fontos izenettel, mely épen egy heves „igen”-nek metszé ketté mozgékony tagjait.

Oh a boldog volégeny még életét is szívesen áldozza menyasszonyáért, hogy ne tenne kedvéért ilyen csekély igéretet!

... Changez, passez, marche!
Uraim és hölgyeim észre sem vették, hogy már a menyegyzön is tul vagyunk.

Pedig már egy egész hónap tel azóta.
A menyecske megszólal három lét óta elszór.
— Férjem!
— Mi az? Ön ismét akar valamit?
— Igenis akarok. Itt nagyon meleg van. Elmegyek.

Skandináviába, ott a mecsárok partjain lelütem magamat.

— Szerencsés utat!
— Igen?
— Igenn!
— Szükségem van 15,000 frtra.
— Csekélység. — Majd ha miniszter leszek.
(Ez ő — tetszik tudni — szigorúan meg volt róla győződve, hogy soha sem lesz miniszter.)
— Tehát ön négsem az? Elválok.
— Ah ne tegyen szerencsétlenné!
— Nono, úgy értem, hogy Skandináviába megyek. Ide a kezembe szépen azzal a 15,000 forintocskával.
— Nincs!
— Jaj! elájulok!
— Amint tetszik.
— Tehát hova tette hozományomat? Ugy-e elitta, elkártvázta? Jól van. Majd segíték én is magamon.
Nyári Andor folyton kinox, hogy szokjem meg vele. Meg fogok szokni vele.

— Parancsolja, hogy kötélhágesoról gondoskodjam?
— Szerencsétlen! Isten önnel!
És a szerenségetlen ember neje valóban megszökött, ugy, hogy maga a férj adta rája az utazó mantelejt.
— Végre enyém vagy — kiáltá Andor örömtöl ittasuttan és a szép nő hevesen koblere zárta (Ide tessék egy angolózus illusztráltöl képzelné).
— E hödcsizék nem olyan szépek, mint gondoltam.
— És Gusztáv király drámaim nem olyan jók, mint a hírnök tartja.
— El inmen!
— Hová?
— Helvéciába. Igen Helvéciába!

— Veled mindegy nekem, bárhová.
Ami Andor szíveink indulatát tekintve épen nem volt frázis, de frázis volt érszénye szempontjából.

És a gözös tekintet nélkül egyik vagy másik körülményre, megindult szépen Helvéciá felé.

— Megállj csak kedvesem — itt ez állomásnál kitűnő francia boudin-t ettem egy ízben egy pohár rajnaival — meg kell izlelned — a kupéba is szervíroznak — azonnal!

Harmadikat csengetnek és a francia boudin meg sem jön. Futty! ssssss! — brrrrr —!

— Andor! Andor!
Vége — a vonat szélsőbességgel rohan előre. És Andor elmaradt boudinostul, rajnaistul.

Voilà, tisztelt publikum, a nemzisz kezdi fogát viszorítani.

— Most már mit tegek ebben a mogorva városban, ahol az ember megsiketal az órák ketegységétöl? Irgalmas Isten, segítis fölkeresni férjemet.

Zalogba a haszontalan ékszerekkel és — el Budapestre!

— Nagyságos háznagy ur! hol lakik Igenn Flórián képviselő?

— Mint képviselő hol létezik többé.

— Hogyan? Tehát miniszter lett.

— Legközevöse sem. Egyszer szavazás alkalmával elfelejtette a nevet, miert is négy hordárt adott melléje, pedig magának sem volt mit czipelnie. A hordárok targonczával süttötek rá a nagy politikai bunöket, ugy hogy meg kellett szoknie szegénynek.

— És választö kerülete nem kurrentáltatta? Oh most már hol keressem a kaza-kapa kerület?

nem ismertek őket, s Aranyunknak alig egy pár baladaja van az eredeti szövegetek megközelítő jelleggel visszaadva.

Azt is megkísérelték, hogy Bécsben magyar lapot adtak ki; persze, hogy ennek Bécsben meg a külföldön alig akadt olvasója, s a vállalat megbukott. Valami szerencsétlen vállalkozó szellem most újra magyar lapot indított Bécsben! Mutatóványa olyan súlyú, hogy sajálmunk kell megjelentését; mert azzal nem sok dícsőséget fog nekünk szerezni az érdemes szerkesztő.

De nemcsak a németek ellenséggé nekünk; van a magyar nemzet fiai között is olyan, aki rút hálátlansággal viszonzója ama fényes kitüntetésekkel a melyekkel a nemzet elhalmozta. Ime Liszt Ferenc! a zongora király! a magyarul szót nem értő hazafi, aki közelbe a bécsi zeneművészei egyelben itt levélében az „Osztrák magyar állam hűségét alatti vallóját“ a nek neveztet magát, ainek a nemzet évenként ezreke menő fizetés ad s az osztrák-magyar alattvaló meg sem látogat benünk — Liszt Ferenc, közelebb újra kiadta könyvét a magyarokról, s különösen a magyar zenéről, mely könyvben rettenetes roszakarattal támadja meg s gyalázza le a magyarokat. Liszt Ferenc könyvét bizonyára nagyon sokan olvasták külföldön, és nem levén a ki ugyanott ellene harcoljon: el is hiszik általában híresztelést.

A magyar irók és művészek fővárosi társasága közöleből élénk eszmecserét tartott a felvetett tárgyban, vitaköztök a fölött: hogyan lehetne a magyar kulturális törekvéseket tenyészteni és megismertetni a külföldön? . . .

A hosszan tartó tanácskozások folyama alatt tagadatlannul sok igazságot mondtak el; még az is meggyőződhetett helyzetünk mostoha voltáról, aki arról eddig elég nem igen birt tudomással. Számos indítványt és előterjesztést tettek az iránt, hogyan lehetne a bajon segíteni, s az értekezlet bizonyos kérdéseket meg is állapodott. Így kimondta az értekezlet: helyesli azt az eszmét hogy Ebers György „Egyipten“ című nagy illusztrált folyóiratának mintájára külföldön egy Magyarországot ismertető folyóiratot adjanak ki. Hazai művészeink szívós készséggel felajánlották így vállalatukhoz közreműködéseket; továbbá helyesli az értekezlet, hogy Párisban és Londonban hazánkat és különösen kulturális törekvéseinket tárgyazó nyilvános felolvasásokat rendeznek, s e végből felszólítsák az ottani magyarokat; végül helyesli az értekezlet, hogy magyar ifjakat a francia műveltség és nyelv beható tanulmányozásra végezt állam-költségen Párisba küldjenek, hogy ezek teljes kiképezésük után a magyar érdekeknek külföldön hasznára lehessenek.

Az értekezlet megállapodásai tehát meg vannak de tudomásom szerint azoknak tényleg való keresztülvétel még sehol szóba sem hozták. Az értekezlet, melyen magunk is részt vettünk komoly méltósággal folyt le; azonban a megállapodásokat jónyíbe sem vették. Alig hiszem, hogy azoknak a komoly férfiaknak, a kik ott üsszgyűltek, egyszerű társalgás lett volna a czéljuk, s így lépéseket is kellene tenni az irók és művészek társaságának, hogy az értekezlet megállapodásait érvényre emelje. Kétséget sem szenved, hogy a felsorolt sz-

közöknek, komoly s a magasatos czél méltóságához illő alkalmazása használja válfők a magyar érdekeknek, és kulturális törekvéseink külföldön való terjedését talán sikeresen előidézhethet.

Szathmári M.

A tanító a nemzetek jövőjének megalapítója.

Schlesingerné Hahn Rozától.

„A tanító nemcsak tanítja a gondjaira bizott gyermeket, hanem neveli is“ régi és ismert állítás.

Az erkölcsös vagy erkölcstelen munkás vagy renyhé, szellemileg önálló, vagy másoktól vakon követő, a boldog vagy boldogtalan élet alapjai, nagyon is gyakran az iskolában vettettek meg, — így szól Környe.

Az iskola múltján képzetheti honatyaink legfőbb gondját, mert a költözgyek bármilyikét tekintve, a nemzetek érdekeivel, egy sem függ oly szorosan össze, mint a népoktatás ügye.

Az iskola a nemzetek életképességének és jövőjének megalapítója.

És vajjon mi vagy ki az iskola?

„Az iskola én vagyok,“ egy jeles tanítónk, e szavakkal adott hatalmas kifejezést nézetének: „Amilyen a tanító, olyan az iskola,“ ezt mondá Comenius. — „Nézd meg a mestert és itélhetsz az iskoláról!“ így szölt Pestalózi. — Ezen még számtalan arany mondással lenne bizonyítható a tanító nagyfontossága az iskolában, ki elő példája legyen a gyermekeknek, hogy őt követve nagyszerű hivatásukat egykoron mint emberek betölthessék.

Legyen a tanító érnéyes, mert az érnéységet a gyermek mind önálló nézetei nem lesznek, csak utánozza de nem tanulja. Legyen a tanító szorgalmas, munkás, Istenfélő, hazaját szerető honpolgár s vigyázzon minden tettere, teljesítse rendületlenül nagyszerű hivatását hogy jó iskola legyen a réa bizott gyermekekre nézve mert „A tanító az iskola!“ de szabad legyen — tanító társaimat arra is figyelmeztetni: ne csak a kitüntetés esakönyv reményében igyekezzenek nehéz feladatukat betölteni, hiszen mióta a népek — a nagy hódítók — a műveltség szellemének hőldölvá, Guttenberg J. találmányát választották a haladás eszközeül, mióta a művelődés haladása vagy hanyatlása képezi az anyagi jólét mérlegét: azóta a népoktatás ügye egy a nemzetek hámletti kérdéseivel, azóta már belatták, hogy a tanító a legnevezetesebb factor a nemzetéletben.

Bevallotta a tanító nagyfontosságát a jelenkor legnagyobb hadvezére Moltke, mikor a porosz-francia háború után azt mondá: „Nem a porosz katona verte meg a francia katonát, hanem a porosz tanító a francia tanitót.“

Belatták, sőt meggyőződtek a népek arról, hogy az iskola a nemzeti jólét és fenállás majdnem egyedül tényezője.

Ime itt a tanító magas hivatásának gyüppontja. Szolgálja a hazát, ez legyen kitüntetése, ez legyen fardalmai gyümölcse.

A hazát szolgálni, annak élni! szép és nemes hivatás. — Melyik ember az kit egy belső, titkos szótát nem öztönöz lelkesedve szolgálja a hazát, melyről a nagy költő így szö: „Oltár ez apaünk által Istennek építve ház, hol az élet első örömeit, izeljük“ — mily vád, sőt büntetés terhe nyugszik tehát az oly tanító, ki hivatását fel nem akarja, vagy fel nem tudja fogni, ki nem érzi működése nagy fontosságát, ki meglopja a jövő nemzeték szellemi és anyagi kincsét, mert lelküimeretlen hanyagsággal fecsérli el ama drága időt, mely alatt jótékony napként világíthatna ama századnak kiket kötelessége lenne ugy nevelni, hogy a haza oszlopai legyenek.

Jól mondja Környe: az oly tanító, aki belső hivatás nélkül lép e pályára, aki tisztét minden előkészület nélkül véletlen találonra végzi, jobb volna, ha egy malomok akasztatnék nyakára és ott faldana a tengerbe hol legmélyebb.

Nagy a tanító fontossága, mert ő a nemzet, jövő megalapítója! mert működésöktől függ a jövő nemzeték felvilágosodottsága vagy szellemi jaksága, anyagi gyarapodása szellemi emelkedése, a szép és nemes iránti lelkesedése, Egyénisége és működéséből bátran következtethetesz ha vajjon a jövő generáció rendületlen leend-e a hazaszeretethez, nagy az öök becsültségében, a haza áldozatkész védelmében.

Az elvetett mag hamar megtermi gyümölcsét! Oh a tanító működése nagyfontosságú a nemzetek jövőjében. Még az is a tanítótól függ — mondja egy felvilágosodott lelkes — hogy ezen öcsink véren szerzett haza földén ne teremjen, még kevésbé nevelkedjek átkos honáruló, kinek neve átkozott legyen a földön mindenha.

Fóvárosi levél.

Az utolsó percig vártam e levelém megírásával. Híába! Nem tudok szabadulni a b folyástól melyet a bécsi Ring-színház legésének borzasztó katasztrófiájával együtt járt szívázó szerencsétlenség iszonyu részletei gyakorolnak rám. Szeretném volna víz hangon írni. Akartam szökölni levelemben mulatságóról mulatságra, szólni hangversenyekről, színházokról, táncszivalmakról, és egyéb a főváros kedélyes farsangi évadja nyújtotta szórakozásokról. De nem vagyok erre képes. Most legálább meg nem.

És a rettentő vésről és iszonyú pusztításairól is mit mondanék? Hiszen őrök csak a könyk tudnak szölni elég tárgyilagossággal. — Iszonyú! — ki is volna képes leírni azt a borzasztómál borzasztóbb pillanatot, midőn emberek, kik jó kedvtől dagadt kedélyhangulatban mosolyal az arizon, tréfával az ajkon, odaadva magukat a már alig várt élvezet után vágnak, enyélvó vider társalgásba merülnek, kiknek szívük, kedöük kelleme, csak élvezetűl érez, és kik egy kimondhatatlan, elgondolhatatlan rövideke pillanatban e kedély hangulatból a leggerséesebb, legborzasztóbb halálfelelem s üjtségbe, a kétségbeesésbe zuhannak! Van-e Dante, kinek az iszonyú átérésére oly hámulatlan fogékony szíve, s annak festésére oly elragadtatóan ragyogó képzelete volna, ki egy ilyen pillanat festéséhez rendelkezik színekkel? Nincs! Nem lehet! hiszen ennek színe koromfekete egyedül, csak sötét, csak fekete. Oly anyunya fekete mint minő más nem lehet, mint annak árnya, minek napnál is vakítóbb a fénye, oly fekete mino csak a civilizátionak árnya lehet.

A műveltség haladása villánygyorsaságot öltött, a civilizátio hódításai szivemelő módon gyarapodnak, a fénye terjedeme óriási: de fény nincsen, nem lehet árny nélkül. És amilyen ragyogó a fénye, oly sötét az árnya.

A hatás melyet e jellemezhetlen szerencsétlenség a mi fővárosunkra gyakorolt nem kevésbé lesújtó, mint a közvetlen sújtottakra. Sajnos anyai pesti családot sújtott a szerencsétlenség, hogy bátran mondhatom, hogy fővárosunk szenvedett csapást. De leginkább érezhető e hatás a szivházakon. Konoknak az ürességtől. Még a közönyemből is tívöl maradtak. És ezen nincsen is mit bánni. Ha valahol úgy nálunk a szivházak a népszínházak sem egészen kivéve, valóságos tüzfészek. A mindenható ója meg e sokszor s keményen sújtott nemzetet attól, hogy egy hasonló szerencsétlenség érje. De ha megtörténik, ha tüz ütne ki a nemzeti szivházban, akkor az állzatok száma, daczára

— Tudakozódjék bárhol, csak a rendőrséget kerülje, mert az elriasztja, ha még egyáltalán létezik valahol.

Hasztalan minden keresés, kutatás — a férj sehol, sehol. Megjelenik helyette egy nem keresett szörnyeteg: az éhség. Borzasztó! Egy nő egymagán, chesen! Hah egy mentő eszme!

Komor éj. A Duna sötét hullámai boszankodva utasítják vissza a lámpák halvány világát.

A félsó parton egy nő kavicsonk szed a zsebébe. A hidra lép és laikus előkészületeket tesz egy művészig sikerülendő saltó mortáléhoz.

— Megállj! Itt az öngyilkosság nincs megengedve

— hangzik egy rendőri rekedt hangja,

— Engedjen meghalni!

— Nem lehet! Legálább az én rayonomban nem. Ott egész a második lámpáig.

— Nyomorúságra kérem! Képzelve csak, tegnap óta nem ettem.

— Ah ugy!

— Éhen veszek — könyörüljön rajtam!

— Hm, mozdul valami a szivemben — istenen — tudja mit? — legyen az én feleségem.

(A jámbor rendőrlégény elgondolta ezalatt magában, „öngyilkos szándékkal foglalkozik, tehát jó lesz feleségem.“)

— Nem bánom, itt a kezem!

(A jámbor nő pedig — nem tudom — Delila módjára akarta-e a rendőrlégényt szándékára nézve ártal-

matlanná tenni, vagy valóban mulatságnak találta-e a halálból egy merész ugrást tenni valamely újabb nászhoz?)

— Am jó, Menjünk ide legközelebb esőbe — egy pohár sör mellett megtartjuk az eljegyzést.

— Még szalonna, kenyér mellett, neunde?

— Igenm!

— Ah, ez az „igen“! Világosságot! — Nini, hiszen Florián, a férjem.

— Oh jaj! ráam talált! — Szabad a rayonom, higgye el, egészen szabad! Az előbb csak egy kis rendőri csinyt követtem el.

— Hová tette hozományomat?

— Ha ugy kívánja, segítségére leszek. Parancsolja hogy mantelet-jét leoldjam?

— Szerencsétlen! És még bigamiát is el akart követni!

— Ön is, igen, ön is!

— Igaza van — hah! Kövessük el hát tartózkodás nélkül. Keljünk egybe szívünk szerint is, kedves életmentőm!

— Ide keblemre, drága feleségem!

A legnagyobb képtelenség a dologban, hogy egy nő a budapesti rendőrségnél akadt rá a férjére — hábár véletlenül is.

. . . Messieurs et mesdames! — mon compliment!

Fellagi Lajos.

a ház kicsiny voltának borzasztó nagy volna . . . aránylag, nagyobb mint Bésben volt. A nemzeti színház épülete nem rendelkezik azon felszerelésekkel, melyek tűz esetén remélhetőleg megmenethetnek.

Láttuk most Bésben, hogy a hol minden óvintézkedés meg van téve, mint volt a Ríngszínházban, hogy azon esetre ha tűz ütne ki az oltás gyors s biztos lehessen — mégis szerencsétlenség történt. Itt a fejtelenség okozta ezt! Tanuljunk a más káráról! Legyenek meg minden esetre ezen intézkedések, — de ne csak ezek! —

Nem érnek az óvintézkedések semmit, ha nines ki azokat a szükség percében fogamosítani.

Intelligens értelmes s gyakorlati munkásokat szeretni: ez az első feladat. — Ha ilyenek lesznek, nem fog megszűnni a vízvezetési cső nélkül az oltó, nem feleli el lebecsülni a sodrony függőnyt a gépezet, nem történek meg hogy legény épület, melynek a tűz fészké fölött őt őriási vízreszörtyője van, melyekből árvízet bocsáthatni egy nyomással az égo tengerre. — Értelmes, becsakorolt, fegyelmzett munkásokat tegyenek mindenüvé, hol az esetleg hiba százakra menő emberéletet ölhet meg, százezrekre menő értékeket semmisít meg.

Az ilyen esetek szolgáljanak ne csak színházaknak, a hájókának, vasutaknak, gyáraknak s. a. t. tanulságos például.

Egy vasúti váltó helytelen igazítása százakat ölhet meg, s ki ellenőrizi a váltó-ört hogy esetleg egyszerű, véletlenül egy ftyókkal többet ne nyeljen és bár helyén áll, ott ne a legnagyobb szerencsétlenség okozójául váljék? — En szivesen hiszek a statistika számainak, míg kicsin utazunk is eshetek annyian az utazás aldozatául mint most. De azt tudom biztosan, hogy bármily szomorú következményű súlyos csapás egyesekre, egyesek véletlen halála, ez még sem katasztrófa soha. Egy vasúti vonattal utazók szerencsétlensége azonban országos csapás. — Es több példát lehetne felhozni annak igazolására, hogy értelmes, intelligens munkások alkalmazása hasonló fontosságú helyeken az egyedül óvszer katasztrófái ellen. — De hiszen! nem az volna az én feladatom, hogy ilyeneket írjak. Vignak kellene leonem. Referálnom kellene nekem, szép mulattató dolgokról. Aki ma ilyet írni tudna!

Jöve! Most még csak annyit. Szegedet ért szerencsétlenség után Bés és részben egész Ausztria is totemes összegeket küldött a szerencsétlenül járt családok felségelyezésére. Mi magyarok nem vagyunk hálatlanok; bácsiknál éppen nem azok. Zombor város nemes gondolkodású bolossága ezuttal is jötekonyágának szép példáját fogja adni. Reméljük!

Kronos.

NOVELLA-TÁR.

A szultán haragja.

— Történeti beszély **Törökország fénykorából.**

Írta: **Amaranth.**

I.

— Boeásiss, boeásiss, — könyöröge Anár, a legszébb háremhölgye Mahmud basának, — csak egy pillanatra bocsáss, s én visszatérek, hogy távollétemet senki se fogja gyanítani. Ó! boeásiss egy pillanatra. — hadd látom őt, a höst, a csaták országlányát, ki a perzsiákon nem rég oly fényes diadalt aratott.

De Csenderelli, a kiaya-hég, csak nem akart ellágyulni, csak kaczagott, s fekete szétmállott vonásai, meg az az őrdögi kacaj, ugy elborzaszták a szegény odalisktot.

Azért csak nem szünet könyörögni, s hitte, hogy olyan szép arccal, azokkal a könyvtől fátyolozott, mégis ragyogó szemekkel, oly szépen kérő ajkkal egy őrdögöt is meg lehet indítani.

Az az átkozott emuoh csak közönyös maradt.

— Bolondos asszony, — morgomó felig bosszusan, — hát kibocsáthattak én téged? Hát nem tudod te ki az a Mahmud basá, az én uram, a te parancsolód, az omdán főlhold legdisőbb bajnoka? Hej, hogy ha megtudná, hogy legszebb hölgye az én tudtom s beleegyezésemmel a palotán kívül volt, hát akkor a milyen nagy ez az én fejem, annival kisebb emberre tenne engem, már pedig ha nagyobb nem lehetek, de kisebb csak nem akarhatok lenni. . . Bolondos asszony! Milyen kívánság!?! Hahaha!

— Kaczagsz, ó szörnyeteg s nem boeásiss. Esküszöm, senki se fogja megtudni! Aztán meg Mahmud Karamaniának küzd a nagy hatalmú padisah ellenségeivel, ó az én távollétemről, mely hisz egy peregiz fog tartani, nem értesülhet! Légy kegyelmes Csenderelli. Látnom kell őt! Már a palota elé érkezett bizonyosan, s tovalovagol a nélkül, hogy én látnam volna. . .

— Bolondos asszony, te engem mindeniron olyan kis emberkévé akarsz tenni. Légy hát könyörülletes egy jámbor Alah félo muzulmán irányában, a ki kötelességét tudja és teljesíti.

— Csenderelli! kiáltott az odalisk, s szemebélen bajlósatlán tűz világot félt. — Te nem engeded, hogy egy pillanattal, egy rövidke kis pillanattal is láthassam őt, — a hatalmas szultán fiát, a daliás Musztafát, a jancsárok kedvencét? Csenderelli! Mahmud távol van, de majd visszatér s kérdenzi fogja Anfár, az ő „mész-csepp”-jét „czukorfalat”-ját, hogy mint bántak vele távolléte alatt, s én akkor fölébe sugom majd, hogy Csenderelli, téged gyűlölök, téged utállak — s hogy fejedet kívánom . . . hiszed-e, hogy akkor olyan kis emberke válik belőled? Nézd, Csenderelli, — s nyakából egy ékkövekkel kirakott nyaklánczot téptél le, — nézd, ez a tiéd, ha kibocsátasz. Vállasz! sorsod függ határozatodtól.

Az emuoh remegő kézzel nyúlt a nyakláncz után, s hosszan nézegette. Anfár fölhasználta a pillanaty hiabozást s leeresztve fátyolát, gyorsan végig futott a folyosón a kertbe, onnan a kis ajtón át az utcára, hogy láthassa a höst, a padisah fiát. . .

Az utca néptelen volt, s Anfár elragadtatással szemlélte a méltóság teljes léptekben tovalovagoló Musztafát, kit még mindig kísért a jancsároknak utána esengő ádruválgása.

A hárem kéjeitől halvány, de azért erőteljes külsejű férfi volt.

A hatalmas Mahomet másodszületé fia, kit a jancsárok azóta, hogy a perzahabóruból győztesen megtért, imádtak, kit a nép dölözeg alakjáért báványozott.

Ez a szeretet Musztafának nagy hibája volt. . . Majd később meg is válik, miért?

Musztafa egykedvűen tekingetett szerte-szét a néptelen utcában. Tekintete a lefátyolozott odaliskra esett, s Anfár nagyon-nagyon várta azt a kedvező pillanatot, hogy — a mit halállal tilt az Al-Korán — föllébbentse fátyolát, s hogy szeme közé nézzen az annyira dicsőségtől hűsnek.

Musztafa megdöbönt. Ezer meg ezer lelkét s szívét átvilányozó gondolat támadt agyában. Egy tekintet elegendő vala arra, hogy Musztafa megesküdjék lelkében, miszerint a hőlgety birni fogja, akármí áron.

A háremhölgy főemelé előtté fátyolát. Nem vallo-máse-e? Nem mondta-e ezzel: „tiéd vagyok! életem tédde függ! Arulj el s érted szivesen halok. Szeress téd lesem örökre!”

Ilyenmú gondolatok cikáztkák át Musztafa lelkén, mialatt ajkán búszke mosoly vonult végig.

Az a mosoly válaszulni látszott Anfárnak, s a válasz kielégítő lehetett, mert telve boldogsággal, gyönyörzettel futott vissza a hárembe, hol Csenderelli nyugtalanul várta.

— Látott valaki? az volt az első kérdése a kéte-lyektől zaklatott emuohnak.

— Ó igen! Látott valaki, de az a valaki nem lesz rád néve veszedelmes, ha a valaki éppen Musztafa volt, más senki . . .

— Más senki — esikorgatá fehér fogait a kiaya-hég; őrdögös asszony, hát nem elég baj az, ha ő látott? Szerencse, hogy fátyolod sűrű s így nem látható búbijás arczodat!

— De látta, újjongott az odalisk.

— Örült vagy némbor, hogy olyasmit állítasz, a mi fejedbe kerülhet?

— Ostoba vagy, Csenderelli, válaszolt Anfár egykedvűen, — hiszen csak neked mondom. Te nem ársz el, mert az a te fejedbe is kerül . . .

— Átkozott, átkozott! hörgé dühében az a fekete daemon s elsáppadt. Olyan irtozasos volt az a fekete arez; a sáppadság keresztül tört rajta, s olajsárgává torzította.

Anfár nem félt az olajsárga arczól.

— Mért dühöngsz, miért átkozodól? Hát baj az ha Musztafa meglátott? Nem-e a szultán fia ő? Nem hatalmas Mahmudnál? Mért remegsz gyáva őrdög? Hisz ez az ismeretőség nagy hasznodra lehet neked . . .

Csenderelli bizony meg mert volna rá esküdni, hogy az a nagy bozontos feje, nem ér egy árva kopokat vagy egy hamis dinárt. Minden életkedvét elveszté. Egésznap azon tinódot, hogy mint is tudott annyira elvakulni, hogy árának reá bizott legrágább kínészt ily hitlenül kibocsájtotta az utcára, profán szemek elé? Nem is eszikubottok, az ópiumhoz nem érzett semmi kedvet, világos jólélt annak, hogy a túlvilági kárhozott-ra készül elő. Szotte-fozte a terveket hogy mint fogja magát menteni, ha kitundódi a dolog? Valami életre való gondolata nem akadt.

Este féle, midőn hálószóbjába kísérte Anfár, s ismét ott őrködött ajtaja előtt, tehe búvá bánattal, egy-szerre csak szeme elé kerül egy hozzá hasonló fekete arezú veres szemű emuoh, a ki nagyon furcsán kacsin-tott feljé.

Csenderelli kimereszté szemeit s hírtelenében nem gondolt egvebet, mint hogy valamely jókedvű dzsin ızı vele gonosz játékát. Mert hogy is juthatna az ő közé-lebe valamely ismeretlen emuoh a midőn a kapukat

a csaszok őrzik, s a hárem anyyi részről felügyelet alatt áll.

Az az ismeretlen emuoh nem hagyá őt soká két-ségben s megszólította:

— Csenderelli!

A kiaya-hég övébe nyúlt s szó nélkül vontá ki törét. Tédde el azt jószívű hég, szolt amaz gúnyosan — nem lesz rá szükséged.

De Csenderelli nem fogadott szót.

— Tédde el no drága hég, hiszen csak nem fogod Musztafa szultáni háremőrért leglykolni.

Csenderelli s szavakra ijedten dugta vissza törét s zavarodottan hebegé:

— Mit parancsolsz?

— Mi jüt eszedbe? ilyen szegény őrdög mint én s még parancsolni. Magam is csak parancsot jötem végrehajtani.

— De hát miféle parancsot?

— Az én hatalmas uram, Musztafa szultáni, (kit Allah sokáig részesítsen földi gyönyöreiben) azt a parancsot adta, hogy menjek defterdárjához, s adassak ott ezer piasztér aranyban.

Itt van, nézd, — folytató az emuoh egy tekeres aranyat mutatva föl — számódra hoztam.

A szegény emuoh ügy megjédott, mintha halalos ítéletét olvasták volna fel előtte.

— Miért küld nekem a te urad ezer piasztér? Én azt úgysem fogadom el; azt tiltja az én uram Mahmud basa, s tiltja vallásom.

— Ugyan édes igazhútu hégem, mit beszélsz te most a te uradról, meg a te vallásodról, mikor a szultán fia ezer piasztér ajándékoz neked? Hát lehet te előled szentebb valami, mint Mustafa adományá? Jámbor érzelmű hég, még utoljára elhíheted velem, hogy hogy nines he-lyén a te földj . . .

Ez tökéletesen kihatja sodrából az emuohot. Kéte-értelmű volt rá néve ez a szó: helyén . . .

— Nosze fiam az ezer piasztér. fog meg! bízta-tatá az a másik, s Csenderelli remegő kezébe vette az arany tekerestet. — Ugy ha — folytató — s most légy szíves megmondani, hogy mikor fog úrnod, a szép Anfár furdójého lépni? Tudod, a mi hatalmas uraink, nagyon kívániesiak az e félkóre.

— Nem! A proféta szakállára, azt nem tehetem. Urad be akar törti a hárembe. El akarja rabolni Mahmud basa legkedvesebb odaliskját. Azt nem engedem.

— Hol jár az eszed hégem; hát olyan hatalmasnak hiszed magad, hogy azt meggátolni mernéd. Kévébe becsüled magad, azt mondom, s nem bánod, ha hol-nap a Hyyppodom-téren hever tetemed, minden igazhi-vő gunyjára, kutyák martalekál.

Csenderelli nem habozott tovább, odabajolt az emuoh föléhez s megsugta, mely alkalom a legbizto-sabb Anfárt elrabolhatni.

— Allah őrizzen meg Csenderelli, szolt meuetköz-ben az a másik, légy nyugodt! Az örök meg vannak vesztegetve. Béke veled.

E szavak után elúnt a homályos folyosón.

Csenderelli pedig buzzon imádkozott, hogy Allah segítse jórafordulni vésszes ügyét. Egész éjjele nem huny-ta le szemét, s hallotta a muzéim kiáltásait; ill Allah, la llla . . .

Boldogok, kik csak jót forgatnak szívükben . . . (Folyt. köv.)

20108. szám.
alisp.

Meghívás.

A folyó évi évnegyedes közgyülés folyó évi december hó 20-án és a szükséghez képest a következő napokon, mindenkor reggeli 9 órakor Zomborban, a megyei palota nagytermében fog megtartatni.

Midőn erről a bizottság tagjait, ezemel meghívom, egyuttal értesitem, hogy egyéb fölvé ügye-ken kívül, ezen közgyülés fontosabb tárgyai a következők lesznek:

1-ór. A megyei legtöbb adót fizető bizottsági tagok 1881-ik évi névjegyzékének megerősítése.

2-ór. A megyei közigazgatási bizottságból kilépő öt tag helyének, az 1876. évi VI. t. c. rendelkezése szerinti betöltése.

3-ór. A megyei igazoló választmányba 3 tag, és a megyei gazdászati választmányba 12 tag be-választása.

4-ér. A katonabeszállásolásból eredő teher arányosabb megosztása céljából az 1879-ik évi XXXVII. törvényeikk alapján, megyei pótdó kivétele.

Kelt Zomborban, 1881. évi december 8-án.

Schmausz Endre s. k.,
alispán.

Meghívó.

A Bács-Bodrogh megyei gazdasági egyesület f. évi december hó 20-án d. n. 4 órákor azaz a megye gyűlés napján Zomborban a megye palotájában közgyűlést tart, melyre az egyesület t. e. tagjait tisztelettel meghívom.

Baró Rudics József,
elnök.

Tárgyak:

1. Elnöki megnyitót.
2. Elnöki jelentés.
3. Pénztárnok jelentése a pénztár és vagyon állásáról.
4. Az 1882. évi munkatervezet előterjesztése.
5. Az 1882. évi költségvetés elfogadása.
6. Elnökség leköszönése 3 évi megválasztása után.
7. Elnökség választása.
8. A választmány megválasztása.
9. Indítványok és javaslatok.

Zombor sz. kir. város törvényhatósági közgyűlése.

(1881. évi decz. 13. és 14-én.)

Elnök: Sándor Béla főispán.
Jegyzők: Athanász Kovács György és Thurszky Jenő.
A tárgyszózat 1. pontját a törvénykezéssel felolvasást képezte, melyek azután levélárba tétlenül rendeltettek. Azután az 1879- és 1881. évi zárszámadás következett, melyet a közgyűlés legfontosabb része az 1882-iki költségelőirányzat követett. Közülük lehetöleg felfigyelésük a gazdasági választmány javaslata nyomán.
Tárgyaltatott a gazdasági vál. által 1882. évre javaslatba hozott költségelőirányzat s pedig a szükséglet s fedezet címzei s tetelei szerint.

Az egész szükséglet: 217, 762 frt 99 kr. az egész fedezet pedig 164,070 frt. 14 kr. miből kitunik, hogy a hiány: 53, 692 frt. 85 kr. mely a mult évi közdöt véve alapul 28% pótdóó által fedezetik.)*

A szükséglet első tetele „tisztviselők s szolgák ellátása“ odamódosítatt, hogy a tisztviselők fizetése lakher címzen 15%-kal felemeltek, egyzersmind a városi alpenztárnok 720 frtnyi fizetése 840 frtra, az alkaptányé, mely eddig 720 frt. volt 900 frtra felemeltet. Polgármesteri indítvány folytán, kelló indokolás mellett egy másod aljegyzői állás rendszeresítése 840 frtnyi fizetéssel határozta ment.

A többi tetelek csakély módosítással elfogadtattak.

A második címz „városi épületek fenntartása tétéhez Barthol József vál. tag a városiázi nagyterem átalakítását hozta javaslatba, mire a közgyűlés azt határozta, hogy a tanács erre vonatkozólag költségelőirányzatot terjesszen be. A többi tetelek érintetlenni haggyattak.

Továbbá határozott, hogy a jbirósági helyiség ezuntal a város számára lesz fenntartva, s a jbiróság részére alkalmas helyiség béreltetik. Továbbá határozta ment a hiányzó utcai átjárók készítése, a helyb. szerb iskolák megkeresése folytán, az utcai átjárók s járdák mellobbi elkészítése, e czelokra 1000 frtnyi összeg vétetet fel e téténel.

A 3-ik tétéhez: A fővizvezető árok Gaicsinovits-féle háztól Horváth-féle házig kialasztatik.

Az 5-ik tétéhez: a bajai utcában új szivattyuk állittatnak fel az utcák öntözhetőse czél-jából.

A 9-ik tétéhez: az utcai lámpáknak vasoszlopokra való alkalmazása czéljából próbákép 30 vasoszlop szerelteszik be.

A 3-ik címz csak annyiban módosítatt, hogy annak 6-ik tétében felhozott 2381 frt. 87 kr. polgármester nyilatkozata szerint 816 frt. 83 kr-ra redukálóndó.

A 8-ik tétében előirányzott 320 frt. 500 frtra emeltetett fel.

A 4-ik címz első tetele az alkaptányi fizetésének felemelésével, a esendbiztos előbeszátásának határozatával, egy 480 frtnyi fizetéssel ellátott iróki állás rendszeresítésével s az előirányzott összegnek 4265 frtra való felemelésével bővittetett.

A 2-ik tétéhez határozott: hogy a esendörök létszáma 10-ről 15-re, a lovas esendörök létszáma 6—10-re emeltetik stb.

Az 5-ik címz: csakély módosítással elfogadtatt. 6-ik címz egészben változatlan maradt.

A 7-ik címz 2-ik tétéhez: a kövezés a jelenlegi szontai út, illetoleg a szontai kaputól fogva a régi verem utcaza s a felhórgalamb utcazig kезетetik meg.

A többi némi módosítással elfogadtatt. A „fedezet“ egész terjedelmében változatlanul hagyta

A közgyűlés tárgyszózatának 4. pontját a legtöbb adót fizetők nényjegyzéke képezte.

5. A kövezet vám s helypénzszedési jog bérbeadására vonatkozó árverés — nem haggyattott jóvá hanem új árverés fog kitzetmi, még pedig nem egy hanem több évre szóló árverés, magasb díjtelek mellett.

6. A tanácsai javaslat a városi kövezettől elmaradt köhülladékoknak Bács-Bodrogh megye részére leendő eladásá iránt, elfogadtatt.

7. A kertészeti választmány javaslata a Széchenyi körüt befásítása iránt — elfogadtatt.

8. A kertészeti választmány javaslata az itteni fajsokolaban levő gyümölcsfákra leszállításá iránt — elfogadtatt. Ezentul tehát nemesb gyümölcsfákat is olesón (20 krért) vásárolhat a közönség.

9. Az északi gyümölcsfa és gyümölcskiállításbizottság által Zombor sz. kir. város részére kiállított díszkövelék.

10. A városi tanács betérészi dr. Paucs János és dr. Popovics István gyakorló orvosok okleveleit.

11. Valamint Rudnyák, szül. Klement Hermína és Ignác, szül. Petrovsky Franziska születésnek okleveleit.

12. A tanács előterjeszti a kéményseprési jog rendezése iránti körönyt; határozott: a város 2 köröndre osztatik. Minden körönd egy fő s 4 segéd kéményseprővel láttatik el. A díjak a kémények különfélesége szorint 5—30 krig vannak megszabva.

13. A gazdasági választmány javaslata a zombori első temetőkezéi egyetnek a halottas díszkösei elé fogatni szokott városi lovak után fizetendő díjaknak darabonkénti 1 frtban leendő leszállítása iránt, — elfogadtatt.

Ezeknek kívül még számos kisebb jelentőségű ügy tárgyaltatt.

Figyelő.

KÜLÖNFÉLÉK.

— Gyászír. Koczár Mihály, ügyvéd, földbírtokos és Zombor sz. kir. város főállott tárvénykezők főbirója f. hó 9-én d. n. 4 órákor 61 éves korában elhalálozott. A temetés nagy részvét mellett f. hó 11-én ment végre. Béke hamvaira!

— Bajmoki levelezőnk kissé elköszve, de igen mulatságosan írja le lapunk számára az „esetnek“ azt a kázusat, midőn egy közös hadseregebeli tisztet derekasan elpáholtak, egy másiknak pedig kardját vették el. A vasuti indóház melletti kiskocsma vászonseledei megtezettké a hadnagy uraknak s betértek kissé „legyeskedni.“ Hanem a korsmarosznak meg az nem tetszett, hogy a tiszt urak con amore mulatozzanak leánnyal, menyecskevel. Szóváltást tett követe, s a hadnagy urak több életfilozófiával még több ütleggel gyarapodva haggyták oda a szerelmi idyllnek rosul megválaszolt színhelyt.

— Szerb szintársulat érkezett városunkba, mely — mint értesülünk — 15 előadást szándékozik tartani a „Vadászkürt szállónban. A társulat közöletéből nem ismerjük, de általában a szerb szintársulatokat jellemzi a szorgalom s igyekezet. Minden esetre megérdemlik szerb polgártársaink, hogy színészeiket a nagy közönség is figyelmére méltassa már a reciprocitás kedvéért is. Az előadások már ma megkezdődnek.

— Merkler Ottó 17 éves gyógyszerész gyakoromk Szabadkán a mult heten strichmin-nel megmérgezte magát. A tapasztalatlan ifju, mint végsoraiából tudjuk — egy ravasz gazember család esábitásainak esett áldozatul, ki arra bírta, hogy gazdájától pénzt idegenítsen el. Eleinte ez nem igen bántotta lelkiismeretét, de egy napon P. M. kisasszonnyal beszélgetve egy hasonló esetet hozott fel, kérve a leány véleményét. Az természetesen csak elítélő lehetett. Ez bírta rá az ifjút vezéges lépésre. Ezt írta ő maga P. M. kisasszonnyak, kinek rokona volt. Azon lír, mintha öngyilkosságának oka reménytelen szerelmem lett volna, alaplatan. Az ifjunak korán kifejodött s túlzékony önbécsértezete volt, mely a gyalázat tudatát nem

viselhetette el. Temetésén szépszámu résztvevo közönség volt jelen.

— Szabadka sz. kir. város fókaptányá december 8-ikáról költozve egy felhívást teti közzé, melyben tudatja a közönséggel, hogy pénzügyminiszerium Szabadkát kivette a zárt városok sorából, s hogy a törvényhatóság a bor-sír-czakorok a kivé- és húsadokat 100000 forint három évre magához váltotta, felhívja a polárokat, hogy e vállalatában támogatassza. Az összezés decz. 11-én kezdodik s tart 19. — illetoleg 23-áig.

Láttuk a zombori izr. hitközség újból átdolgozatai alapszabályait, melyek magyar nyelven vannak szerkesztve. E hitközség magyar érzelmeröl fényes tanúságot tesznek e szabályok, melyeket megtekintés végett ajánlunk minden hitközségnek, de különösen a szabadkának a mely még könyveit is németül vezeti, s tárgyal német nyelven. E német-ségnek köszönheti azt is, hogy hivatalnokai még a törvényekkel sincsenek tisztában. De erről jövőben többet.

Pacher István szabadkai alkaptány ellen Szalay L. A. ügyvéd nyílt vádat emelt a „Szabadkai Közlöny“-ben, elmondva róla, hogy egy letartóztatási ügyben törvénytelen cselekedett, s hogy e szerint a nyílt vád ellenében tartozik vizsgálatot kérni maga ellen. E vádra választott az alkaptány mentegette eljárást, de vizsgálatot nem kért maga ellen. Szalay válját fentartotta.

Ujabbán is tapasztalt visszadétek megszűntetése okából, képesében a m. é. 1943. szám a, kiadott híreltőmennynek az 1872. évi VIII t. c. 34. § alapján alóirótt iparhatóság által ezemel ismételve elrendeltetik: hogy a hus és kenyérmennyeké névze a súly szerinti árak a kisényimben eladásnál az eladási helyeken egy mint méz-szárszekek, boltok, sátrak, piaci árúhelyek és sítodékek minden-keinek szembeötlog a helyiség ajtajára kívül, illetve a sítor avagy piaci árúhely homlokzatán kifüggesztessenek. — Tudomására hozatik egyeb-iránt az illeto iparúzóknak, hogy a kh. bünteto törvénykönyv 137. §-a szerint azok, a kik a fentbéli rendeletet nem teljesitik, 20 frtg terjedelto pénzbüntetessel büntetendők. A városi kapitányi hivatal mint also foku iparhatóság által. Zomborban, 1881. december hó 11-én. Czeder János rendőr fókaptány.

— Reiner S. ns-milities lakós eljegyezto özy. Guttman Teréz asszony leányát Cecília k. a.-t. Gratulálunk!

— Szabadkai rendes levelezőnköl lapunk jan. 1-sei számában terjedelmes ismertetését hozzuk az ngyanott most nagy érdekeltséget támasztó közlegelő kérdésnek.

— Olvasóinkat tisztelettel tudósítjuk, hogy lapunknak „a közönség köréből“ címzi rovata teljesen rendelkezésre bocsáttatik. E rovatab saját felelősségük mellett jogsérelmeiket nyilvánosságra hozhatják, a mennyiben az írodalmi idomosságot szem előtt tartják. Egyzersmind próböl levelezőseknek is — czimkítél nélküli — tér nyittatik.

Kis lutri.*)

Hermanstadt december 12-én.

33. 22. 17. 47. 44.

Temesvár, december 3-án.

52. 38. 72. 53. 82.

Budapest, december 10-án.

24. 11. 21. 53. 63.

* A „kis lutri“ ezuntal kissé elköszé jutt bar a n. é. közönség tudomására, de csak azért közöltetik, hogy a közönség tudomásul vegye, miszerint minden hazás korölve lesz. A 1 h.

Szerkesztői üzenetek.

Videki levelezőinket felkérjük, hogy tudósításukat lehetöleg rövidre szabva küldjék be. Néhány vidéki levélet ezuntal is hosszadalomosság miatt mellözünk kellett.

Szalmáry M. Bpest. Fogalja koszöntünket. A t. példányt hívó költjük?

Kronos. Bpest. A „heti kronika“ ezuntal level volt. Jövöben csak maradjon „kronika“-nak.

B. G. Szabadka. A novellának legfőbb e. hó 20-én kell itt lennie.

B. L. Szabadka. Várom az ígért tudósítást.

K. M. néptantó Szabadka. Közgazdasági irányban.

„Hozzá.“ Hozánk nem. Ilyen verset nem kerünk. Maradjon csak a szomszéd mellett.

F. A. Seged. Még válszát nem kapjunk.

Cz. B. Pécsét. Quousque tandem?

Felölös szerkesztő:

MÜLLER GYULA.

Kiadók és laptulajdonosok:

Nadasch, Muzsik és Partlics.

* A föld. vál. e kimutatása lényeges változást szenvedett s közgyűlés folyama alatt. Szerk.

H I R D E T É S E K.

Legujabb és legjobb világító.

Van szerencsém a n. é. közönségnek becses tudására hozni, miszerint 12 év óta fennálló

LÁMPA-RAKTÁROMAT

a cs. kir. szabadalmazott Dittmar R-féle lámpagyárból, ez időnyre tetemesen megnagyobbítottam és ez által azon kedvező helyzetbe jutottam, hogy lámpáimat valamint valódi china- vagy alpacca-ezüstneműmet a cs. kir. berndorf-i fémkészítmények gyárából, eredeti gyári árakon adhatom. Együttal tudatom, miszerint a rendkívül nagy külföldi verseny által a lámpák ára nagyon leszállottak, mirol a n. é. közönség nálam meggyőződést szerzhet.

Bátorkodom még jól felszerelt norinbergi-, rövidáru-, divat- és fehérnemű-RAKTÁROMAT,

valamint a közlő karácsony- és újévi ünnepekre a lehető legujabb ajándék-tárgyakat a legmelegebben ajánlani. A n. é. közönség becses bizalmát magának kikérve, maradtam számos látogatásért esdvé mély tisztelettel

GOLDFAHN SÁNDOR
főutca, Falcione Lorinc-féle házban,
ZOMBORBAN.

Csillárok díszítés végett felvételnek 3 frttól kezdve.

Legujabb amerikai korsolyakból nagy raktár.

A világ legjobb varrógépei 5 évi irásbeli jótállás mellett.

ÖZV. SCHMIDT ERZSÉBET

már 25 év óta a legjobb hírben álló

MŰSZÖVÉSZETE

Zomborban Apolló-utca, saját házában.

Ajánlja a n. é. közönségnek saját gyártmányú valódi vászon-damaszk asztal- és ágyneműt, serviette, törülköző stb. fehérneműt, már fehérített állapotban melyekből raktára gazdagon van ellátva.

Azon kívül mérsékelt díjazás mellett elvial hazilag készített kézi íent damaszk-asztal-kendőkul való átdolgozás végett.

Weidinger és Goldstein

ZOMBOR, iskola-utóza Csarsch-féle házban

ajánlják a nagyérdemű közönségnek SZÁLLITMÁNYI és BIZOMÁNYI

ÜZLETÜKET

továbbá RAKTARUKAT mindennemű kitűnő minőségű lisztben pontos és legutányosabb szolgálattal mellett.

Alkalmi ajándékok.

Karácsonyi és újévi ajándékok gyanánt.

SCHERER FERENCZ

Schwarzwaldi üvegyárraktára Zomborban.

Ajánlja gazdag raktárát, viz, sör, bor, és liquor-serviceek.

Aranyhal üvegek, virágvázák, asztali- és függönylámpák, ellenzékek, kávé-, tea- és étel-service-ek.

A legujabb nikl-fém-evészközök. — Tálczák, gyertyatartók s gyűjtőkövek.

Vasbátorok: Éjjeli asztalkák. Ágyak kicsinyek és nagyok. Tükrök, képek és fényűzési tárgyak a legutányosabb árak mellett.

Vidéki megrendelések a legpontosabban eszközöztetnek.

Határtársi célokkra.

Szálladók és vendéglők számára.

Sajtoló élesztő!

Gyárunkban való különösen előnyös berendezésünknel fogva ama kellemes helyzetben vagyunk, hogy képesek vagyunk naponta frissen készült szesz-sajtoló-élesztőt 60 krajczárjával kilóját minden vasuti- s pósta-állomásig franko szállítani.

Megrendelések legalább is 4 1/2 kilo mennyiségben pontosan s gyorsan elégittnének ki utánvét mellett.

Az első bácskai szesz-sajtó-élesztő-gyár Zomborban.

Raktár a zombori kereskedelmi- és iparbank alatti LISZTKERESKEDÉSBEN.

HEINDLHOFER R.

ZOMBORBAN.

Deák-körút, Zrínyi utóza sarkán 41. számú saját házában

ajánlja jól berendezett FÜSZER- FESTÉK- RÖVIDÁRU-CZIKKEIT ugyszintén Anatherin szálviz és fogporát Popp J. G.-tól Bécsben.

Fehér mell-szörp köhögés ellen Mayer S. A. W.-tól Boroszlóban. Seyer funedv Purgleitner Józseftől, Grácban.

Gyomorpok Lelisstól Varadon.

Valódi kölni viz Farmatól Kolmben.

Sophiana szálviz Schulhoff Róberttől Manchesterben.

Indiai fogkivonat fogfájás ellen a 75 kr 400 üveggel. Panchler G-tól Berlinben.

A legjobb hírnök örvendő, és a fogyasztók által legkedveltebb

Bécs-Ofthakringi

SAJTÓÉLESZTŐ

gyári főraktára,

alfriththal tévezik.

Fővári rendelmények után-

vét mellett, azonnal fogantosit-

tanak

hisztelttel

Joanovits Szava

Gömböcs épület

WEIDINGER S. és ZS.

ZOMBORBAN,

ajánljuk jól berendezett raktárunkat, fűszer, gyarmat, anyag, festék, noriberg, rövid és gyapot árakban legpontosabb szolgálattal mellett.

Különféle illatszerek és toilletteczikkek raktára. — Stayer funedv, Purgleitner gráci gyógszeresztől. — Bittner-féle coniferen-szesz a hozzávaló elokészülettel. — Schmidt Viktor-féle Spitzvegerich mellezukorkák. — Strausz A-tól gyógy-fü kivonatu melpszállak — Schaumann-féle gyomorerősítő-só. — Bilni gyomorpszállak. — Sosborsesz Bawart — Brázy — és Ditrich és Gottschlig gyárából.

Petroleum — asztali- és függő-lámpák, legujabb Duplex és Mitraillus (Imperial) égovel a legnagyobb választékban.

A közlő karácsony-ünnepekre bártorkodunk dúsán felszerelt raktárunkat.

JÁTEKÁRUKBAN

a nagyérdemű közönségnek figyelmébe ajánli.

CSEMÉKÉK

nevezetesen: malaga szőlő — csukrozott gyümölcs. — Szultán- és gyümölcs-kenyer. — Francia sardinia legfinomabb minőségben. — Imperial, Gorgonzola, Strachino, Ementhali és egyéb sajtok.

Rum, théa és theasütemények.

Directe importált francia champagne, madeira, malaga és lachrima christi borok.

Karácsonyfa díszítmenyek és csillógó por.

Van szerencsém tisztelettel tudására hozni, hogy helyben a főteren a szerb hitközség kisebb épületében (Spitzer Bernát úr volt lisztüzlethelyiségében)

EGY MAGY LISZT-RAKTÁRT

állítottunk fel, melyben a legjobb hírnének örvendő hengergőzmal-munk lisztkészletet, a jezyet elsőbségi árak mellett kiszolgáltatjuk.

Szám 0 1 2 3 4 5 6 7 8 8 1/2 8 3/4 9
ár 23.70 23. — 22.30 21.50 20.70 20.10 19.50 18.70 17.70 16. — 13.50 10.50

Kiváló tisztelettel

Bach Bernát fia!

a szegedi gőzmalom tulajdonosa!

Vonatkozva a fentire, tudatom egyuttal hogy ugyanott minden-nemű főzélékek, ugyszintén szegedi tarhonya, paprika, szappan, továbbá friss élesztő, nagyban és kicsinyben kapható.

Ismétli tisztelettel

BRUMMER KÁLMÁN,

a fentebbi üzlet vezetője